

Соціальна

педагогіка: теорія та практика

3/2011

- ◆ Суспільство і сучасна соціальна парадигма
- ◆ Соціальна педагогіка і соціалізація особистості
- ◆ Соціально-педагогічна робота з дітьми та молоддю
- ◆ Професійна підготовка соціального педагога
- ◆ Історія соціальної педагогіки
- ◆ Проблемне поле соціальної педагогіки

З М І С Т

ПРОБЛЕМИ СОЦІАЛЬНОЇ АДАПТАЦІЇ	4
<i>Овчиннікова М. М.</i> ЗАГАЛЬНА ХАРАКТЕРИСТИКА РЕЗУЛЬТАТІВ ВПЛИВУ ФІЗИЧНОГО ВИХОВАННЯ НА РІВЕНЬ СОЦІАЛЬНОЇ АДАПТАЦІЇ ДІТЕЙ-СИРИТ В УМОВАХ ШКІЛ ІНТЕРНАТНОГО ТИПУ.....	4
<i>Ткаченко В. В.</i> ОЦІНКА СТУПЕНЯ СОЦІАЛЬНОЇ АДАПТОВАНOSTІ ДІТЕЙ-ІНВАЛІДІВ ЗА РЕЗУЛЬТАТАМИ ФОРМУЮЧОГО ЕКСПЕРИМЕНТУ.....	15
<i>Коленіченко Т. І.</i> АНАЛІЗ ФАКТОРІВ, ЯКІ ВПЛИВАЮТЬ НА ПРОЦЕС АДАПТАЦІЇ ЛЮДИНИ ПОХИЛОГО ВІКУ ДО УМОВ ГЕРІАТРИЧНОГО ПАНСІОНАТУ.....	25
СОЦІАЛЬНА ПЕДАГОГІКА І СОЦІАЛІЗАЦІЯ ОСОБИСТОСТІ	34
<i>Калько Р. М.</i> НАБУТТЯ СОЦІОКУЛЬТУРНОГО ДОСВІДУ ЯК ЗАСІБ САМОАКТУАЛІЗАЦІЇ ОСОБИСТОСТІ В СУСПІЛЬСТВІ.....	34
ПРОФЕСІЙНА ПІДГОТОВКА СОЦІАЛЬНОГО ПЕДАГОГА	41
<i>Краснова Н. П.</i> ДЕЯКІ АСПЕКТИ ДІЯЛЬНОСТІ СОЦІАЛЬНОГО ПЕДАГОГА В СИРИТСЬКИХ ЗАКЛАДАХ.....	41
<i>Дмитренко Т. О.</i> КОНЦЕПТУАЛЬНІ ЗАСАДИ ІНТЕГРАТИВНО- ДИФЕРЕНЦІЙОВАНОГО ПІДХОДУ В ДОСЛІДЖЕННІ СОЦІАЛЬНО- ПЕДАГОГІЧНИХ ОБ'ЄКТІВ.....	49
СОЦІАЛЬНО-ПЕДАГОГІЧНА ПРОФІЛАКТИКА ДЕВІАНТНОЇ ПОВЕДІНКИ	55
<i>Коношенко Н. А.</i> СОЦІАЛЬНО-ПЕДАГОГІЧНА РЕАБІЛІТАЦІЯ ЯК ЗАСІБ ПОДОЛАННЯ ДЕВІАНТНОЇ ПОВЕДІНКИ МОЛОДШИХ ШКОЛЯРІВ.....	55
СОЦІАЛЬНО-ПЕДАГОГІЧНА РОБОТА ІЗ СІМ'ЄЮ	62
<i>Юрків Я. І.</i> МОДЕЛЬ СОЦІАЛЬНО-ПЕДАГОГІЧНОГО ПАТРОНАЖУ СІМЕЙ З РОЗУМОВО ВІДСТАЛИМИ ДІТЬМИ.....	62
<i>Chebotarivova E. V.</i> GENDER APPROACH IN THE PREPARATION OF STUDENT YOUTH TO FAMILY LIFE.....	72
СОЦІАЛЬНО-ПЕДАГОГІЧНА РОБОТА З ДІТЬМИ ТА МОЛОДДЮ	78
<i>Алексєєнко Т. Ф.</i> ЗМІСТ СОЦІАЛЬНИХ ОЧІКУВАНЬ СУЧАСНИХ СТАРШОКЛАСНИКІВ І СОЦІАЛЬНО-ПЕДАГОГІЧНІ ПРОБЛЕМИ ЇХ РЕГУЛЮВАННЯ.....	78
<i>Кечик О. О.</i> ОРГАНІЗАЦІЯ САМОСТІЙНОЇ РОБОТИ СТУДЕНТІВ ПЕДАГОГІЧНОГО КОЛЕДЖУ З ІНОЗЕМНОЇ МОВИ.....	84
ПЕНІТЕНЦІАРНІ АСПЕКТИ СОЦІАЛЬНОЇ ПЕДАГОГІКИ	90
<i>Караман О. Л.</i> ВИЩА ОСВІТА В ПРОЦЕСІ РЕСОЦІАЛІЗАЦІЇ ЗАСУДЖЕНИХ У ПЕНІТЕНЦІАРНИХ ЗАКЛАДАХ.....	90
<i>Мотунова Н. В.</i> ПРОФІЛАКТИКА ПРАВОПОРУШЕНЬ СЕРЕД ПІДЛІТКІВ ЯК СОЦІАЛЬНО-ПЕДАГОГІЧНА ПРОБЛЕМА.....	95
ІСТОРІЯ СОЦІАЛЬНОЇ ПЕДАГОГІКИ	103
<i>Бондаренко В. В.</i> СОЦІАЛЬНЕ ВИХОВАННЯ ДІТЕЙ, ПОЗБАВЛЕНИХ БАТЬКІВСЬКОГО ПІКЛУВАННЯ, У ПЕРІОД РОЗВИТКУ КНЯЗІВСЬКОЇ ТА ЦЕРКОВНО-МОНАСТІРСЬКОЇ ПІДТРИМКИ (з X до XIII ст.).....	103
<i>Цибулько Л. Г.</i> ОРГАНІЗАЦІЯ ВИХОВНОЇ РОБОТИ З БЕЗПРИТУЛЬНИМИ ДІТЬМИ ТА ДІТЬМИ-СИРОТАМИ В ІСТОРІЇ Й ТЕОРІЇ ПЕДАГОГІКИ.....	107

ПРОФІЛАКТИКА ПРАВОПОРУШЕНЬ СЕРЕД ПІДЛІТКІВ ЯК СОЦІАЛЬНО-ПЕДАГОГІЧНА ПРОБЛЕМА

У наш час надзвичайно гострою є проблема збільшення правопорушень серед дітей і молоді. Безперечно, правопорушення тісно пов'язані з процесами деморалізації суспільства, бездомності, безробіття, зі стрімким розвитком наркоманії, токсикоманії, розпадом сім'ї, поширенням інших соціально негативних явищ.

Так, за статистичними даними МВС, неповнолітні в 2009 – 2010 навчальному році скоїли на 20,6% злочинів більше, ніж у попередньому навчальному році. Найтривожніша ситуація в Донецькій, Запорізькій, Сумській областях та АР Крим.

Групових злочинів неповнолітні скоїли на 22,2% більше. Найгірша ситуація – у Донецькій, Одеській та Харківській областях. Загалом відсоток злочинів цього типу складає майже 40% від загальної кількості злочинів, скоєних підлітками в минулому навчальному році [1, с. 2].

Аналіз стану правопорушень серед підлітків дає підстави вважати подолання криміногенної ситуації в дитячому та молодіжному середовищі проблемою гострою та актуальною для суспільства. Одним з найважливіших напрямів виховної роботи з дітьми та молоддю є превентивне виховання та профілактична робота з подолання злочинності серед неповнолітніх.

Профілактиці правопорушень підлітків присвячено ряд досліджень вітчизняних і зарубіжних учених.

Філософські аспекти проблеми протиправної поведінки розкрито в працях С. Анісімова, Е. Еріксона, Дж. Локка, А. Скрипника, Ж. Сартра.

Дослідженню правових аспектів профілактики правопорушень неповнолітніх присвятили свої праці такі правознавці, як Ю. Антонян, І. Башкатов, К. Ігошев, М. Костецький, В. Кривуша, В. Кудрявцев, Т. Перепелиця, О. Тузов, В. Тюріна та ін.

Психолого-педагогічні аспекти профілактики правопорушень підлітків розроблені в дослідженнях М. Алемаскіна, О. Змановської, Л. Зюбіна, В. Кондрашенка, П. Лєсгафта, Н. Максимової, І. Невського, С. Нємченка, Т. Титаренка та ін.

В Україні дослідженням профілактики правопорушень підлітків займалися О. Ємець, В. Єрьоменко, Г. Кашкарьов, Н. Квітковська, І. Козубовська, Г. Міньковський, С. Нємченко, В. Оржеховська, Є. Петухов, О. Пилипенко, Г. Пономаренко, О. Сєверов, В. Татенко, Т. Федорченко, М. Фіцула, Ю. Янченко та ін.

Метою цієї статті є розкрити сутність і зміст понять «правопорушення» та «профілактика правопорушень» на основі аналізу наукових праць наведених вище вчених; проаналізувати причини правопорушень неповнолітніх та сучасний стан профілактичної роботи в різних соціальних інститутах.

Аналіз літературних джерел та результати наукових досліджень Г. Бочкарьова, В. Деєва, В. Єрмакова, К. Ігорева, Т. Калашнікової, В. Ковальова, В. Кондратенка, Г. Міньковського, В. Оржеховської, О. Пилипенка, В. Тюріної, Т. Федорченко з проблем соціальної педагогіки дозволив нам зробити

висновок, що *правопорушення* – це такі дії, що не відповідають соціально визнаним нормам морально-правових відносин і виявляються у формах, за якими настає адміністративна й правова відповідальність, а отже, це будь-яке невиконання не тільки моральних, але й правових норм, вимог законів про належну поведінку. Підлітки-правопорушники – це особи шкільного віку, що скоюють правопорушення (дрібні крадіжки, хуліганство, виявляють різні форми агресії, порушують адміністративні та інші норми, перебувають на шкільному обліку та в органах і службах у справах неповнолітніх).

Як бачимо, в усіх випадках мова йде про правопорушення як протиправний вчинок, поведінку.

Протиправна поведінка – така поведінка особистості, яка порушує встановлені суспільством та закріплені в нормативних документах юридичні норми й об'єктивно завдає шкоди окремим людям, спільнотам, установам, суспільству загалом.

Поняття «протиправна поведінка» поєднує злочинну поведінку, яка зводиться до порушення кримінального (карного) законодавства, і делінквентну – порушення некарних юридичних норм.

Осіб, схильних до протиправної поведінки, поділяємо на такі категорії:

1. Послідовні правопорушники – особи, яким властива активна, свідомо протиправна поведінка, свідоме самостійне створення ситуацій протиправної поведінки, самовиправдання.

2. Ситуативні правопорушники – особи, яким властива певна суперечливість мотивації поведінки (наявність і протиправних мотивів, і мотивів слідування праву). При цьому правопорушення вчиняють під впливом ситуації або інших осіб, але не робиться спроба протидії ситуації, її наслідки використовуються у власних цілях.

3. Випадкові правопорушники – загалом правослухняні громадани, які скоїли протиправні вчинки несвідомо або під впливом екстремальних обставин, але в особистості яких є певні передумови до протиправної поведінки (мотивація, характер тощо).

Протиправна поведінка є наслідком нездатності окремої людини знайти дозволений юридичними нормами спосіб задоволення власних потреб.

Причини протиправної поведінки слід шукати в соціальних умовах існування людини й особливостях її особистості, насамперед її мотиваційної сфери. Соціальні проблеми, з одного боку, породжують складні життєві ситуації, при вирішенні яких людина порушує правові норми, з іншого – впливають на формування особистості людини.

Серед соціальних чинників правопорушення можна виділити такі:

- загострення соціальних проблем (зниження рівня життя, проблеми зайнятості та працевлаштування, забезпечення житлом тощо),
- неефективну роботу соціально-культурної сфери, обмежені можливості для змістовного проведення дозвілля;
- неефективне законодавство;
- недоліки в роботі правоохоронних органів;
- кризу системи народної освіти;
- низький рівень правової, педагогічної культури населення;
- криміналізацію культури;
- поширення зловживання алкоголем, наркотичними речовинами;
- недостатній рівень соціального захисту населення, брак можливостей отримати соціально-психологічну допомогу тощо.

- роз'яснення правових норм щодо різних аспектів асоціальної поведінки;
- популяризація переваг здорового способу життя;
- формування навичок культурного проведення дозвілля;
- створення умов для самореалізації особистості в різних видах творчої, інтелектуальної та громадської діяльності.

Вторинна профілактика має на меті обмежити поширення певних негативних явищ, що існують у суспільстві чи окремій соціальній групі. Тому соціально-педагогічна діяльність у межах вторинної профілактики зосереджена в різноманітних осередках допомоги особистості: кризових центрах, центрах відновного правосуддя в громаді, шкільних службах порозуміння тощо.

Третинна профілактика – це робота, яку здійснюють з постраждалими та спрямована на попередження її рецидивів. Іноді не обходиться без кваліфікованої допомоги лікарів (за умови вчинення злочинів, пов'язаних з незаконним обігом наркотиків).

Трирівневу модель профілактики можна здійснювати на рівні всього суспільства, окремого регіону, макросередовища (макрорівень), окремої соціальної групи, закладу, організації, мікросередовища (мікрорівень), окремого індивіда (індивідуальний рівень).

Профілактичну роботу на *макрорівні* здійснюють у формі комплексних профілактичних програм, кампаній у засобах масової інформації, масових заходів, скоординованої діяльності в межах закладів та організацій.

На *мікрорівні* профілактику здійснюють у формі спеціальних програм, заходів та окремих дій у межах закладів та організацій та за місцем проживання.

Індивідуальний рівень профілактики – це робота, яку проводять спеціалісти й волонтери (у ШСП – старшокласники) з окремими особами [3, с. 45].

Отже, профілактика будь-якої соціальної проблеми повинна бути спрямована і на соціальне середовище, у якому вона виникає, і на особистість, яка від цієї проблеми страждає.

Хто ж стає суб'єктами профілактичної роботи?

Система суб'єктів запобігання правопорушень неповнолітніх зазнала сьогодні істотних змін. Раніше профілактикою правопорушень підлітків займалися партійні органи, місцеві Ради народних депутатів та їх виконкоми, створені при них комісії у справах неповнолітніх, а також комсомольські та профспілкові організації, інспекції у справах неповнолітніх, спеціально створені профілактичні органи за місцем проживання (наприклад, громадські пункти охорони порядку, товариські суди, вуличні, квартальні, будинкові комітети), ради профілактики навчальних і трудових колективів, громадські формування, правоохоронні органи (суди, прокуратура, міліція), окремі громадяни тощо. І загалом їх робота, усупереч твердженням деяких дослідників, була досить ефективною, оскільки стримувала підліткову злочинність на нижчому рівні, ніж той, на якому вона могла б перебувати [5, с. 119].

Поступове згорання діяльності деяких з цих органів призвело, урешті-решт, до розпаду системи запобігання злочинів серед неповнолітніх. Прийняття Верховною Радою України 24 січня 1995 р. Закону «Про органи і служби у справах неповнолітніх і спеціальні установи для неповнолітніх» стало, власне, першою спробою вирішити на законодавчому рівні питання про те, хто буде займатися соціальним захистом і запобіганням правопорушень серед підлітків в Україні. Серед суб'єктів профілактики Закон назвав насампе-

ред служби у справах дітей, кримінальну міліцію у справах дітей, суди, центри медико-соціальної реабілітації неповнолітніх, школи й професійні училища соціальної реабілітації, притулки та приймальники-розподільники для неповнолітніх, виховні колонії.

Щодо діяльності служби у справах дітей, то на основі аналізу правопорушень неповнолітніх, причин та умов їх вчинення служби визначають, у яких навчальних закладах, сім'ях, культурно-освітніх установах тощо виховну роботу з дітьми проводять неналежним чином. Зважаючи на це, служби у справах неповнолітніх диференційовано планують запобіжні заходи, а потім здійснюють їх і власними силами, і за участю інших органів і організацій. При цьому служби прагнуть, з одного боку, охопити все коло питань, актуальних із погляду профілактики правопорушень серед неповнолітніх, з іншого – залучити до цієї діяльності якомога більше суб'єктів запобігання. Відтак, служби у справах дітей поєднують у профілактичній роботі організаційну, координаційну, контролюючу, інформаційну, консультативну та низку інших функцій, що, у свою чергу, визначає особливе місце цих служб серед учасників запобігання підлітковій злочинності.

На базі інспекцій у справах неповнолітніх Міністерства внутрішніх справ утворена кримінальна міліція у справах дітей, метою діяльності якої є соціальний захист та профілактика правопорушень серед осіб, які не досягли 18-літнього віку. До її складу входять приймальники-розподільники для неповнолітніх.

Кримінальна міліція у справах дітей зобов'язана:

- проводити роботу, пов'язану із запобіганням правопорушень серед неповнолітніх;
 - виявляти, припиняти та розкривати злочини, скоєні неповнолітніми;
 - здійснювати досудову підготовку матеріалів про злочини, скоєні неповнолітніми, проводити дізнання в межах, визначених Кримінально-процесуальним законодавством;
 - розшукувати неповнолітніх, які залишили сім'ї, навчально-виховні заклади та спеціальні установи для неповнолітніх;
 - розглядати в межах своєї компетенції заяви та повідомлення про правопорушення, скоєні неповнолітніми;
 - виявляти причини та умови, які зумовлюють правопорушення неповнолітніми, уживати заходи до їх усунення, брати участь у правовому вихованні учнів;
 - повертати підлітків до місць постійного мешкання, навчання або направляти їх до спеціальних установ для неповнолітніх, затримувати та повідомляти про неповнолітніх, які були підкинуті або загубилися, залишили сім'ю, навчально-виховний заклад;
 - вести профілактичний облік неповнолітніх;
 - виявляти дорослих, які залучають неповнолітніх до злочинної діяльності, проституції, наркоманії, жебракування, а також осіб, які займаються виготовленням та поширенням порнографічної продукції, видань, які пропагують насильство, жорстокість, сексуальна розпуста;
 - надсилати до відповідних служб у справах неповнолітніх відомості про неповнолітніх, які повернулися із загальноосвітніх шкіл та професійних училищ соціальної реабілітації й скоїли правопорушення, за яке вжиті заходи громадського впливу або адміністративне стягнення, уживають спиртні напої

або припускають немедичне вживання наркотичних та запаморочуваних засобів; у віці до 16 років систематично кидають сім'ю, спеціальні навчально-виховні заклади, для взяття їх на облік та проведення з ними профілактичної роботи, а також інформувати вказані служби про необхідність застосування до них заходів впливу або захисту;

- надавати допомогу органам освіти та охорони здоров'я в підготовці відповідних документів щодо оформлення особистих справ неповнолітніх, яких направляють до загальноосвітніх шкіл та професійних училищ соціальної реабілітації.

У профілактиці правопорушень серед неповнолітніх значна роль належить також шкільним соціально-педагогічній та психологічній службам, які почали функціонувати в Україні в кінці 80-х – на початку 90-х рр.

Названі служби забезпечують психічне здоров'я учнів, гармонійний розвиток особистості, формування громадянина, здатного до свідомого суспільного вибору, вільного саморозвитку особистості, сприяє гармонізації відносин особистості й суспільства, вирішенню проблем психологічного забезпечення навчально-виховного процесу загальноосвітньої школи, профілактиці конфліктів, правопорушень.

Ідеї демократизації й гуманізації навчально-виховного процесу в освітніх закладах слід реалізовувати в тісній взаємодії з релігійними закладами, медичними, юридичними та соціального захисту населення. Тільки в співпраці та плідній спільній роботі, зокрема й співпраці шкільного психолога та соціального педагога, можна дійти бажаних змін, забезпечити відповідну корекційну роботу з окремими учнями, які мають асоціальну спрямованість поведінки.

Таким чином, шкільний психолог і соціальний педагог у загальноосвітніх закладах проводять значну профілактичну роботу з неповнолітніми, схильними до правопорушень. Це, наприклад:

- Шкільний облік важковиховуваних підлітків та молодших школярів, які потребують допомоги, підтримки; організація відповідної психокорекційної роботи з ними.
- Відвідування неблагополучних, проблемних сімей (щотижня).
- Спільні виступи на батьківських зборах, консилиумах, психолого-педагогічних семінарах.
- Проведення виховних годин на морально-етичні проблеми, проблеми взаєморозуміння, поваги.
- Ведення картотеки з неблагополучних сімей; дітей-інвалідів; дітей з ослабленим здоров'ям; дітей-сиріт; обдарованих дітей; важковиховуваних дітей; груп тренінгу.
- Консультативна робота з учнями, батьками, учителями.
- Співробітництво з комісією в справах неповнолітніх.
- Співробітництво з медичними закладами.
- Співробітництво з центрами соціальних служб для молоді.
- Робота з педагогічним колективом школи (ознайомлення з новинками психолого-педагогічної літератури, бесіди, консультації з питань профілактики правопорушень серед неповнолітніх тощо) [3, с. 6].

Профілактика буде ефективною тоді, якщо об'єкт профілактичного впливу сам стає суб'єктом профілактики. Адже необхідною умовою профілактики, на нашу думку, є комплексність та координація дій усіх суб'єктів профілактики на всіх рівнях. Тому слід відпрацювати чітку взаємодію всіх суб'єктів у

напрямі профілактики правопорушень серед підлітків. Загалом запобіжна діяльність повинна мати системний характер. Профілактичні заходи мають здійснювати суб'єкти запобігання і на рівні видання спеціальних нормативно-правових актів, і на рівні проведення загальнопрофілактичної й індивідуальної роботи з підлітком, який потребує відповідного впливу.

Серед напрямів профілактичної роботи можна виділити:

- правову освіту, поширення інформації щодо правових можливостей подолання проблем (лекції, кіно-, відеолекторії, освітні програми, матеріали в ЗМІ, «навчання на рівних»);
- надання консультативної допомоги у вирішенні проблем (консультації юриста, психолога, лікаря, педагога, консультування в ЗМІ, телефонне консультування);
- надання кризової соціально-психологічної допомоги (кризові стаціонари, служби «Телефон довіри» тощо);
- соціально-педагогічну допомогу сім'ям з обмеженими педагогічними ресурсами, сім'ям з проблемними дітьми (сімейне консультування й психотерапія, соціальний захист і представництво інтересів сімей);
- соціальний захист і реабілітацію дітей з девіантних сімей (консультування, кризове втручання, позбавлення або обмеження батьківських прав, фостерінг);
- сприяння зайнятості населення, особливо представників соціально-вразливих груп та груп ризику (центри зайнятості і працевлаштування, громадські роботи);
- створення умов для змістовного проведення дозвілля (творчі гуртки та студії, спортивні секції, дозвільні заходи, конкурси, вуличні ігрові майданчики);
- соціальну підтримку виявів позитивної соціальної активності (підтримка діяльності громадських організацій, груп соціальної дії, волонтерської роботи);
- профілактику наркоманії та алкоголізму [6, с. 47].

Отже, розкриваючи сутність, зміст, причини, структуру, напрями профілактики правопорушень серед підлітків, ми обґрунтували її як соціально-педагогічну проблему, що потребує постійного вирішення й удосконалення. Надалі наше дослідження в цьому напрямі буде спрямоване на системну організацію профілактичної роботи з неповнолітніми правопорушниками на державному, регіональному та місцевому рівнях, що дасть змогу вирішити багато суспільних проблем і насамперед забезпечити зниження правопорушень у майбутньому та зміцнення правопорядку в державі загалом.

Література

1. Лист МОН №1/9-623 від 13.09.10 року «Щодо подолання злочинності серед неповнолітніх та організації профілактичної роботи». [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <<http://www.osvita.ua/legislation/other/8993>>. – Загол. з екрану. – Мова укр.

2. Регіональна модель профілактики підліткової злочинності й досвід упровадження. [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://www.commonground.org.ua/dld/dok/red_mobel_ppz.pdf> – Загол. з екрану. – Мова укр.

3. **Казачінер О. С.** Профілактика правопорушень серед неповнолітніх / О. С. Казачінер [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <<http://www.kazachiner.narod.ru/managerprav.html>> – Загол. з екрану. – Мова укр.

4. **Фіцула М. М.** Педагогічні проблеми профілактики правопорушень неповнолітніх / М. М. Фіцула // Право України. – 1995. – № 8. – С. 44 – 46.

5. **Бакаєв О. В.** Профілактика правопорушень серед учнівської молоді / О. В. Бакаєв // Педагогічно-правова профілактика правопорушень серед учнівської молоді : наук.-метод. зб. ст. – К., 1997. – С. 119 – 151.

6. **Краснова Н. П.** Методика роботи соціального педагога / Н. П. Краснова, Л. П. Харченко. – Луганськ, 2002. – 111 с.

* * *

Мотунова Н. В. Профілактика правопорушень серед підлітків як соціально-педагогічна проблема

Актуальність матеріалу, викладеного в статті, зумовлена збільшенням правопорушень серед дітей і молоді. У статті наведено сучасний стан правопорушень неповнолітніх в Україні, розкрито сутність і зміст понять «правопорушення» та «профілактика правопорушень», проаналізовано причини правопорушень неповнолітніх. Також розглянуто основні суб'єкти профілактичної роботи та висвітлено сучасний стан профілактичної роботи в різних соціальних інститутах.

Ключові слова: правопорушення, протиправна поведінка, профілактика правопорушень.

Мотунова Н. В. Профилактика правонарушений среди подростков как социально-педагогическая проблема

Актуальность материала, изложенного в статье, обусловлена ростом правонарушений среди детей и молодежи. В статье приведено современное состояние правонарушений несовершеннолетних в Украине, раскрыто сущность и содержание понятий «правонарушение» и «профилактика правонарушений», проанализированы причины правонарушений несовершеннолетних. Также рассмотрено основные субъекты профилактической работы и отражено современное состояние профилактической работы в разных социальных институтах.

Ключевые слова: правонарушение, противоправное поведение, профилактика правонарушений.

Motunova N. V. The prevention of teenagers' offence as a socio-pedagogic problem

Actuality of the material, shown in the article, caused by increasing of offence among kids and teenagers. The article gives a modern condition of offence of the youth in Ukraine, the content and the target of the concept «offence» and «preventive measures of an offence» is highlit, the reasons of offences among teenagers are analyzed. Also the main objects of preventing work are examined and the nowadays condition of preventing work in different social institution is under consideration.

Key words: offence, untilaw behaviour, the preventing of offence.

Стаття надійшла до редакції 19.05.2011 р

Прийнято до друку 26.08.2011 р.